

Neatmaksājiet nevienam ļaunu ar ļaunu, domājiet par to, ka varat labu darīt visiem cilvēkiem., Ja iespējams, no savas puses, turiet mieru ar visiem cilvēkiem. Neatriebieties paši, mīlie, bet atstājiet vietu dusmībai, jo ir rakstīts: Man pieder atriebšana, Es atmaksāšu, saka Tas Kungs. Bet, ja tavš ienaidnieks ir izsalcis, paēdini viņu; ja tas cieš slāpes, dod viņam dzert. Tā darīdams, tu uz viņa galvas sakrāsi kvēlojošas ogles. Ļaunums lai tevi neuzvar, bet pats uzvari ļaunu ar labu!

Rom. 12,17-21

Mīļā draudze!

Viena no grūtākajām prasībām, ko izvirza Jēzus un, kā redzam, arī Pāvils, ir ienaidnieku mīlestība. Ir ļoti daudz iemeslu, kāpēc lai to nedarītu, piemēram, vai tādā veidā es nedodu vaļu ļaunumam? Ja es nepretojos, tad jau otrs var tā turpināt, un viņš mani galīgi nospiedīs gar zemi. Un ja vēl es esmu pilnīgi pārliecināts par savu taisnību, kāpēc man būtu jāatkāpjas no savas pozīcijas, – lai vispirms mans pretinieks nāk un pats atvainojas.

Atšķirībā no Jēzus un Pāvila laikiem, mums šodien nav tāds izteikts kopīgais ienaidnieks. Okupācija ir beigusies, un tie laiki ir pagājuši, kad varējām vainot kādu ārēju ienaidnieku, piemēram, komunistus vai krievus. Tagad paši bāleliņi ir pie varas, un daudzi no mums par viņiem ir balsojuši. Tātad nevaram teikt, ka esam pilnīgi nevainīgi, ka visa tā jezga mums ir uzspiesta no ārpuses.

Tomēr kādam ir jābūt vainīgam un tā viens otrs vadās pēc uzskata – es mīlu šo valsti, bet ienīstu politiķus – veltījums Andrim, Aivaram un Aināram. Daudziem ir sakrājis tāds rūgtums par tām neskaitāmajām blēdībām, zādībām un krāpšanām mūsu valstī, ka var tikai brīnīties, ka mūsu sabiedrībā nav bijušas vairāk vardarbības izpausmes.

Bet ienaidniekus mēs atrodam ne tikai politiķu vidū, bet arī darbā, skolā, pat ģimenē. Darbā tas ir ļoti populārs veids, kā izpaust savu nepatiku pret kādu konkrētu cilvēku, vienkārši viņu aprunājot un veidojot darba kolektīvā negatīvu gaisotni pret šo cilvēku. Bērni skolā vēl nav iemācījušies atriebties tik smalki, tur arī tiek lietotas dūres un citi paņēmieni, lai otru pazemotu. Savukārt, ģimenē, kur ir vislielākā tuvība, var būt ne tikai mīlestība, bet arī vislielākais naidis, piemēram, starp diviem brāļiem, kas cīnās par vecāku atzinību.

Ja mēs dzirdam šos vārdus ar aicinājumu - neatriebties, uzvarēt ļaunu ar labu, tad pirmais jautājums ir, vai mēs vispār vēlamies klausīt šiem vārdiem. Te vēl nav runa par varēšanu, bet par gribēšanu. Vai es vispār vēlos šos vārdus ielaist manā sirdī, vai mana sirds ir tik pilna ar aizvainojumu, rūgtumu un dusmām, ka es tur neredzu pat vismazāko vietniņu šai domai, ka varētu pamēģināt mainīt lietas ar mīlestību.

Ja tas tā ir, tad tur no ārpuses neko nevar mainīt. Otrs cilvēks ir padevies ļaunumam, atriebības kāre ir viņu uzvarējusi. Te vienīgais, ko mēs varam darīt no malas, ir lūgt Dievu par šo cilvēku.

Bet ja mēs esam nolēmuši tomēr ieklausīties šajos vārdos, un vismaz pavisam, pavisam druscītiņ pamēģināt, tad ir jāzina, ar ko sākt. Manuprāt, pamatu pamats, lai varētu mīlēt savus ienaidniekus ir lūgšana. Bez lūgšanas mēs nekur tālu netiksim. Tas sākas ar to, ka es aizlūdzu par to cilvēku, kas man ir pāri darījis, ar ko esmu sastrīdējies. Pirms bērēm es satiekos ar aizgājēja tuviniekiem, lai varētu visu sagatavot. Un tad es arī uzdošu jautājumu, par ko vajadzētu aizlūgt. Un tad man ne vienreiz vien ir gadījies, ka tie tuvinieki saka: “Nu šo cilvēku labāk nepieminēt.” It kā aizlūgšana būtu kāda īpaša privilēģija. Sliktās attiecības turpinās pat pēc nāves. Bet pamēģiniet paši aizlūgt par saviem ienaidniekiem, un jūs redzēsiet, ka tas nemaz nav tik viegli.

Lūgšana ir tas pamats, kas man dod stabilitāti, ka nezaudēju līdzsvaru. Katrs, kas ir mācījies kādu cīņas mākslu, piemēram, karatē, to zina, cik tas ir svarīgi, ka tu stāvi stabili, ka ir kontakts ar zemi. Tāpat šajā cīņā ir būtiski, ka man ir kontakts ar Dievu, kas mani tur, un kam es varu uzticēties. Tikai tā es varu pārvarēt savas bailes un paskatīties pāri tam aizsargmūrim, ko esmu izveidojis ap sevi.

Ja es zinu, ka esmu drošs Dieva rokās, es varu sevi sākt laist vaļā, un ielaisties uz otru un mēģināt izprast, kāpēc mans pretinieks tā izturējās pret mani. Varbūt, ka viņam pašam ir visādas problēmas, un cilvēks tāpēc ir ļoti nervozs. Varbūt, ka tas vienkārši nekad nav iemācījies būt patiess, bet visu laiku tikai liekuļo, jo baidās pats no sevis. Varbūt, ka tas, kas mani kritizē, tiešām kaut ko redz, ko es pats līdz šim nebiju ievērojis. Ir daudz variantu, kāpēc otrs rīkojas tā un ne citādi. Ja es spēju mazliet no tā saprast, tad man pēc tam kļūst vieglāk ar piedošanu. Jēzus tad, kad bija piesists pie krusta, lūdza Dievu par saviem pāridarītājiem: **“Tēvs, piedod tiem, jo tie nezina, ko tie dara.”** Man liekas, ka Jēzus lūgšana ir ļoti aktuāla arī šodien. Bērni un jaunieši uzaug interneta vidē, kur spēlēs ir tik viegli otru nogalināt – uzklikšķini uz pelītes un atkal iznīcināts ienaidnieks. Tas, ka pieaug vardarbība bērnu vidū, ir saistīts ar to, ka daudzi bērni zaudē realitātes sajūtu, kā tas ir, ja tu otram dari pāri, ka tev sāp, ko tu jūti, ja tev kāds sit utt.

Attīstītā tehnika pat karu var uztaisīt līdzīgu interneta spēlei. Pilots, kas uzspiež podziņu un palaiž raķeti no lidmašīnas, neredz kādu postu viņš ar to izraisa. Viņš var mierīgi atgriezties uz mājām un paēst vakariņas ar saviem kara biedriem. Lai varētu karot tos lielos un mazos karus, mums ap sevi ir jāizveido iekšēja barjera, kas nedod vietu līdzjūtībai otra ciešanām.

Tad, kad varu iejusties otra ādā, es varu sākt domāt par piedošanu. Atcerēsimies, ka apustulis Pāvils, kas

rakstīja šos vārdus, pats bija bijis kristiešu vajātājs un ne ar ko neatpalika no tiem, kas viņu vajāja, meta ar akmeņiem un iemeta cietumā. Pāvils bija saskatījis ļaunumu sevī, kad Kristus viņam parādījās un viņu uzrunāja ar vārdiem: **“Saul, Saul, kāpēc tu mani vajā?”** Līdzīgi pārējie apustuļi bija piedzīvojuši, ka viņi, izšķirošā brīdī bija pametuši Jēzu, jo baidījās par savu dzīvību. Viņi bija iepazinusi sevi no negatīvās puses. Jēzus viņiem bija iemācījis lūgt Tēvreizi. Arī mēs šo lūgšanu skaitām, sacīdami: **“un piedod mums mūsu parādus, kā arī mēs piedodam saviem parādniekiem.”** Tā ir vienīgā vieta tēvreizē, kur no mums tiek prasīta aktīva rīcība – piedot saviem parādniekiem. Tas ir priekšnosacījums tam, lai mani parādi tiktu piedoti.

To, ka tas nav viegli, mēs visi ļoti labi saprotam. Tur pat nav vajadzīgs ieklausīties psihoanalīzes dibinātāja Zigmunda Freida atziņā, ka ir jāpiedod saviem ienaidniekiem, bet ne pirms brīža, kad tie ir pakārti.

Atkal – ir svarīgi apzināties, uz kāda pamata mēs stāvam. Ja tā ir Dieva mīlestība, kas mūsu dzīvei dod jēgu, tad tā dziedēs visus mūsu aizvainojumus, un dos jaunu sākumu arī mūsu dzīvei. Tā nepieļaus to, ka man visu atlikušo dzīvi ir jādomā par man izdarītām pārestībām. Es varu laist valā un visu likt Dieva rokās, arī atriebību, dusmas un naidu. Piedot – nozīmē, ka es apzinos, ka esmu brīvs cilvēks, tā ir mana izvēle, neturpināt bezgalīgi atriebties, viņš man tā, es viņam šitā, ... un tā līdz mūža galam. Reizē ar to piedošana mani dara brīvu, jo es tagad varu nodarboties ar jēdzīgākām lietām, kas nes labumu man un citiem.

Ir vēl viena lieta, kā izpaužas ienaidnieku mīlestība blakus tam, ka es lūdzu, izprotu un piedodu. Ar to vien, ka es mainu savu attieksmi, bieži vien nepietiek, lai uzvarētu ļaunumu. Ienaidnieka mīlestība var prasīt no manis arī aktīvu rīcību, labus darbus, kas pārlicina otru, ka es neesmu tik ļauns, kā viņš to ir iedomājies. Pāvils citē kādu vietu no Salamana pamācībām: **“Ja tavš ienaidnieks cieš badu, tad paēdini viņu ar maizi; ja viņam slāpst, tad atspirdzini viņu ar ūdeni, jo ar to tu sakrāsi kvēlojošas ogles uz viņa galvas, un Tas Kungs tev to atlīdzinās.”** Es neesmu īsti pārliecināts, vai tā ir tā labākā motivācija, ka otram Dievs uzliek kvēlojošas ogles uz galvas. Tāda gadījumā es joprojām vēlos savam pretiniekam atriebties. Tomēr neapšaubāmi tas, ka es daru labu savam pretiniekam, var novest pie tā, ka tas jūtas neērti par to, ko pirms tam izdarījis. Bet ne jau tas ir mērķis, to arī Pāvils skaidri pasaka nākamajā teikumā. Mērķis ir uzvarēt ļaunu ar labu. Iegaumēsim – nevis uzvarēt ļaunu cilvēku, bet ļaunumu viņā. Mums nav tiesību norakstīt otru un iztaisīt viņu par velnu, grēkāzi vai visa ļaunuma iemiesojumu. Jo tā mēs paši kļūstam par tiesnešiem un uzņemamies Dieva funkcijas.

Lai varētu uzvarēt ļaunu ar labu, ir nepieciešami tie labie darbi. Noslēgumā es jums gribu pastāstīt vienu patiesu stāstu: Krievijā pagājušā gadsimta sākumā bija vairāki apgabali, kur bija apmetušies reliģiskie bēgļi no Vācijas, tai skaitā viens grupējums, kas bija radies reformācijas laikā, ko sauca par menonītiem. Viņi centās dzīvot pēc Jēzus kalna runas, noliedza kara dienestu, nevērēja utt., kālab viņiem radās problēmas ar vietējo varu un viņi bija spiesti izceļot uz citām valstīm, tostarp, uz Krieviju. Stāsts ir par Āronu Rīmpli, kad dzīvoja Gnādenfeldē, Krievijā. Viņam bija liela saimniecība, un viņš bija ļoti bagāts zemnieks. Tik slavens, ka pats cars nāca pie viņa uz medībām. Kad Krievijā sākās pilsoņkarš starp bolševikiem un meņševikiem, frontes līnija gāja tieši cauri viņa īpašumiem. Kādā dienā Ārons nāca mājās no tirgus, kur viņš bija iepircis dažas lietas savai sievai, un nonāca pie dzelzceļa stacijas, kur stāvēja lopu vagoni pilni ar cilvēkiem, kurus taisījās vest uz Sibīriju. Šajā brīdī kāds vīrietis iesaucās: **“Kungs, mēs esam izsalkuši. Mēs šeit esam jau visu dienu bez nekāda ēdiena. Vai Jūs mums nevarētu palīdzēt?”**

Un Ārons, būdams ļoti labsirdīgs cilvēks, piegāja klāt un iestūma cauri režģiem savas desas, maizi un sieru, un tas vīrs pateica: **“Paldies.”** Un viņš atbildēja: **“Dievs lai tevi svētī!”** Un gāja mājās.

Mazliet vēlāk Sarkanā armija iekaroja visu to teritoriju. Un viņi apcietināja menonītu zemniekus, ielika tos lopu vagonos un aizveda uz Sibīriju. Tagad Ārons bija zaudējis savu īpašumu un bija kļuvis par nabagu. Tomēr viņš nebija zaudējis savu uzņēmību un Sibīrijā sāka importēt tēju no Ķīnas un tirgoja to. Bet tas nebija atļauts zem jaunās valdības, viņu apsūdzēja par kapitālisma ieviešanu jaunos laikos, un viņam bija jāstājas tiesas priekšā. Tur viņu atzina par vainīgu, un komisārs aicināja viņu nākt uz priekšu, lai saņemtu savu spriedumu. Un Ārons spēra soli uz priekšu, būdams gatavs saņemt nāves spriedumu. Komisārs uz viņu skatījās un sacīja: **“Es domāju, ka mēs iepriekš esam satikušies.”** Ārons sacīja: **“Jūsu godība, es domāju, ka nē.”**

“Jā,” tas atbildēja. **“Es domāju, ka mēs tikāmies. Vai Jūs esat bijis Gnādenfeldē?”**

“Jā,” viņš sacīja. **“Es dzīvoju Gnādenfeldē.”** Komisārs jautāja viņam: **“Vai jūs atceraties vienu vakaru, kad kāds vīrietis no lopu vagona jums teica, ka visu dienu nav ēdis un lūdza, vai jūs nevarētu viņiem palīdzēt?”**

“Ā, jā,” tas sacīja, **“es atceros.”** “Un ko jūs tad darījāt?” “Es piegāju klāt un iedevu viņam cauri režģiem savas desas, maizi un sieru.” “Un ko jūs teicāt?” Es teicu: **“Dievs lai tevi svētī!”** Komisārs teica: **“Mēs esam tikušies. Es biju tas vīrs.”** un viņš turpināja: **“Es jūs nenotiesāšu. Ja jūs vēlaties, es parakstīšu papīrus, lai jūs un jūsu ģimene varētu emigrēt.”** Un Ārons sacīja: **“Kungs, ja jūs varētu parakstīt tos papīrus visiem Rīmplēm, man šeit ir brāļi ar visām ģimenēm.”** Un tā visa viņa lielā ģimene varēja emigrēt uz Kaliforniju. Toreiz, kad viņš deva tās desas, maizi un sieru, viņš neiedomājās, kas notiks nākotnē, bet to darīja tāpēc, ka viņam bija tāds raksturs. Lūgšim, lai arī mums dzīvē Svētais Gars dāvātu tādu raksturu, lai spētu uzvarēt ļaunu ar labu. Āmen.